

**МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ, ЩО ФОРМУЮТЬ
ПОВЕДІНКУ СПОЖИВАЧІВ ОЗДОРОВЧО-
РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ РОЗВАЖАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ**

Олена Андреева, Дмитро Мальцев

*Національний університет
фізичного виховання і спорту України*

Анотація. Подано інформацію щодо формування поведінки споживачів оздоровчо-рекреаційних послуг. Визначено чинники, що заважають сім'ям із дітьми використовувати засоби оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час організації сімейного дозвілля.

Ключові слова: оздоровчо-рекреаційна рухова активність, сімейне дозвілля, соціально-психологічні умови.

Abstract. Information is provided on the formation of the behavior of consumers of health and recreation services. Factors that prevent families with children from using means of health and recreational motor activity in the organization of family leisure time have been determined.

Keywords: health and recreational motor activity, family leisure, social and psychological conditions.

Постановка проблеми. На сьогодні в Україні, у зв'язку зі збільшенням потреби в організації активного дозвілля, швидкими темпами розвивається індустрія розваг та відпочинку [4, 5]. Автори наголошують на важливості та доцільності вивчення соціально-психологічних засад залучення різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності [1]. Зокрема, науковці досліджували чинники, що детермінують оздоровчо-рекреаційну активність осіб різного віку [1, 2]. Водночас недостатньо опрацьованою є інформація щодо формування споживчої поведінки під час організації активного сімейного дозвілля.

Мета – визначити чинники, що формують поведінку споживачів оздоровчо-рекреаційних послуг розважальних центрів.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової та методичної літератури та ресурсів мережі «Інтернет», соціологічні методи дослідження, методи математичної статистики. В опитуванні взяли участь 106 сімей, які відвідували ковзанки на базі розважальних центрів.

Результати. Після аналізу побажань сімей щодо активного дозвілля з'ясовано, що більша частина опитаних бажає розширити знання

з питань організації активного дозвілля: на відміну від сімей, що не мають такої потреби або сумніваються в потребі розширення знань, їхня частка статистично значуще більша ($\chi^2=23,62$; $df = 1$; $p=1,0 \times 10^{-6}$). Водночас частка сімей, які переконані в необхідності більше часу приділяти активному дозвіллю статистично значуще переважає загальну частку сімей, які не дали чітко ствердної відповіді ($\chi^2=5,41$; $df = 1$; $p=0,020$). Отримані результати свідчать про значний потенціал щодо розширення рухової активності сімей із дітьми. Розподіл сімей за відповідями на питання опитувальника виявив, що у дослідженні взяли участь переважно сім'ї, які частково задоволені доступністю місць для занять активним сімейним відпочинком та таких, що в цілому вважають спільний активний сімейний відпочинок важливим. Зокрема, доведено, що кількість задоволених сімей статистично значуще переважає кількість повністю задоволених доступністю місць для занять активним сімейним відпочинком і не задоволених узагалі разом ($\chi^2=5,41$; $df = 1$; $p=0,020$). З іншого боку, порівняно із сім'ями, для яких спільний активний сімейний відпочинок є першочергово важливим і не дуже важливим, кількість сімей, для яких такий вид дозвілля займає чільне місце, статистично значуще більша ($\chi^2=16,62$; $df = 1$; $p=4,6 \times 10^{-5}$).

Щодо причин, які заважають батькам займатися оздоровчо-рекреаційними заняттями спільно з дітьми, то 53,2% респондентів указало на відсутність таких причин, а 33,9% з них зізналося, що не мають часу на такий вид дозвілля. Під час дослідження побудовано рейтинги причин, що заважають сім'ям із дітьми використовувати засоби оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час організації сімейного дозвілля (табл. 1).

Таблиця 1

Рейтинг причин, що заважають залученню споживачів (n=106)

Причини, що лімітують залучення	Ранги	
	\bar{r}	Rang
Відсутність часу	2,84	1
Відсутність цікавих пропозицій	4,45	6
Низький рівень якості послуг розважальних центрів	4,15	3
Відсутність матеріальних можливостей	4,24	4
Низький рівень знань і навичок організації активного дозвілля	4,59	5
Відсутність бажання систематично займатися оздоровчою руховою активністю	4,48	7
Ніяких, займаємося активним дозвіллям	3,25	2

Розподіл сімей за тижневою тривалістю активного сімейного відпочинку виявив, що майже половина опитаних, частка яких становила 49,1%, витрачає на активне дозвілля спільно з дітьми менше ніж 4 години на тиждень і лише 7,5% респондентів займаються з дітьми оздоровчою руховою активністю понад 8 годин на тиждень. Розподіл сімей за тривалістю занять активним сімейним відпочинком встановив, що в робочі дні спільні активні заняття з дітьми становлять від 40 хвилин до 1 години: так вказало 58,5% опитаних. Натомість у вихідні дні тривалість активного відпочинку зростає й 67,0% сімей засвідчило, що займаються з дітьми понад годину, тобто частка таких сімей зросла на 45,3% порівняно з робочими днями. Знов-таки, частка сімей, які не займаються ОРА з дітьми у вихідні дні, скоротилася на 17,0%.

Висновок. Побудовано рейтинг причин, що заважають сім'ям із дітьми використовувати засоби оздоровчо-рекреаційної рухової активності під час організації сімейного дозвілля. Зазначене доцільно враховувати у разі формування поведінки споживачів оздоровчо-рекреаційних послуг на базі розважальних центрів.

Список використаних джерел

1. Андреева О, Пацалюк К. Чинники, що детермінують рекреаційну активність осіб зрілого віку. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2008. 31–34.
2. Андреева О. Соціально-психологічні чинники, що детермінують рекреаційно-оздоровчу активність осіб різного віку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2014;3(106):25–31.
3. Мальцев Д. Оцінка рівня задоволеності споживачів рекреаційних послуг в індустрії розваг та відпочинку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2022; 2: 49–53. DOI: 10.32652/tmfvs.2022.2.49–5
4. Устьян О. Тенденції розвитку сфери розваг і відпочинку України. Мережевий бізнес: становлення, проблеми, інновації: матеріали VII Міжнар.наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 27–28 квітня 2017 р., Полтава: ПУЕТ; 2017. С. 127–130.
5. Чеховська Л, Засць А. Залучення населення до рухової активності мережею фітнес-клубів «Sport Life». Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф. (23–24 квітня 2020 р., м. Львів). Львів, 2020. 161–163.